

ਮਜ਼ਬੂਤ, ਧਰਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰੱਬੀ ਆਗਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (1:1-4)। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਧਰਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ (1:5-9) ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ (ਅਤੇ ਹੈ) (1:10-16)।

ਅਫ਼ਸੂਸ ਵਿਚ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਅਤੇ ਕਰੇਤੇ ਵਿਚ ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਫ਼ਰਕ ਸਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਅਫ਼ਸੂਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਐਲਡਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:17), ਜਦ ਕਿ ਕਰੇਤੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਵਿਚ ਐਲਡਰ ਨਹੀਂ ਸਨ (ਵੇਖੋ ਤੀਤੁਸ 1:5)। ਨਾਲੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਕਰੇਤੇ ਵਿਚ ਜੇ ਝੂਠੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਅਫ਼ਸੂਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਜ਼ੋਰ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫ਼ਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਝੂਠੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਸੀ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ “ਹੋਰ ਤਰਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤਰੀਦ ਕਰਨੀ ਸੀ” (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:3), ਜਦ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਸਲਾਮ (1:1-4)

‘ਲਿਖਤੁਮ ਪੌਲੁਸ ਜੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਂ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਅਰ ਸਤ ਦੀ ਉਸ ਸਿਆਣ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੋ ਭਗਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਰਸੂਲ ਹਾਂ।¹ ਉਸ ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ ਉੱਤੇ ਜਿਹ ਦਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।² ਪਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਬਚਨ ਨੂੰ ਉਸ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। “ਅੱਗੋਂ ਜੋਗ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸੱਚਾ ਬੱਚਾ ਹੈ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤੈਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।

ਅੱਜ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ, “ਪਿਆਰੇ ਤੀਤੁਸ” ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਦੇ। ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਸਰੂਪ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ, ਪ੍ਰਾਪਤ

ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਲਾਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਲਾਮ (1:1-4) ਇਕ ਲੰਮਾ ਵਾਕ ਹੈ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ: ਅਸਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪੈਂਠ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਰੋਮ ਅਤੇ ਗਲਾਤਿਆ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਲਾਮ ਹਨ।

ਆਇਤ 1. ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੀਤੁਸ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਦਾਸ** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਛਾਣਿਆ² “ਦਾਸ” (δούλος, ਡੂਲੋਸ) ਇਕ ਗੁਲਾਮ ਸੀ;³ ਡੂਲੋਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:1 ਵਿਚ “ਗੁਲਾਮ” ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ 2:9 ਵਿਚ “ਨੈਕਰ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਆਇਤ ਵਿਚ “ਦਾਸ” ਹੈ। “ਦਾਸ” ਸ਼ਬਦ ਸਾਡੇ ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਲਈ “ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ” ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ “ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਤੱਕ ਅਣਇੱਛੁਕ ਸੇਵਾ” ਅਤੇ *ਕਠੋਰ ਵਰਤਾਓ* ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।⁴ ਪਰ, ਪੌਲੁਸ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਗੁਲਾਮ ਬਣਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਣ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।⁵ “ਦਾਸ” ਹਲੀਮੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਫਿਰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ **ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਸੂਲ** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਛਾਣਿਆ। ਉਹ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਖਾਸ ਰਸੂਲ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 9:15; ਰੋਮੀਆਂ 11:13)। “ਰਸੂਲ” (ἀπόστολος, ਅਪੋਸਟੋਲੋਸ⁶) ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਧ ਜਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਜਾਂ ਸਗੋਂ ਧਰਮੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਇਹ “ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ” ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ।

“ਦਾਸ” ਅਤੇ “ਰਸੂਲ” ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹਨ। ਪੌਲੁਸ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਂ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ** ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਅਰ ਸਤ ਦੀ ਓਸ ਸਿਆਣ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਜੇ ਭਗਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ “ਨਮਿੱਤ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *κατά* (ਕਾਟਾ) ਤੋਂ ਹੈ। ਕਾਟਾ ਸ਼ਬਦ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਨਮਿੱਤ” (1:1), “ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ” (1:1, 3) ਅਤੇ “ਵਿੱਚ” (1:4) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ।”⁸ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਬਚਨ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਸੀਹੀ ਸਨ: “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਂ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ।”

“ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਂ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ” ਦੀ ਬਜਾਇ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਨੁਵਾਦਾਂ ਵਿਚ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ” ਹੈ (ਵੇਬੇ KJV; NKJV; NRSV; ESV; NIV)। ਉਹ ਜਿਹੜੇ “ਚੁਣੇ ਹੋਏ” (ἐκλεκτός, ਏਕਲੀਟੋਸ) ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਚੋਲੇ, ਕਲੀਸੀਆ ਹਨ (ਵੇਬੇ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:10)। ਜਦੋਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਖਿਆ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਿਆਂ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ” ਜਾਂ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਲੋਕਾਂ,” ਉਹ ਧਰਮ ਗਿਆਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ; ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਗਿਆਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦਾ ਉਸ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੀ। “ਇੱਥੇ ‘ਚੁਣਿਆਂ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਗੇਤ੍ਰੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ

ਵਿਚ ਪਛਾਣਨਾ ਹੈ।”⁹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਚੁਣਿਆ” ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਚੁਣਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਰਸੂਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ “ਸਤ ਦੀ ਸਿਆਣ” ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਵੀ ਰਸੂਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।¹⁰ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਸਿਆਣ” (ἐπιγνωσις, *ਐਪੀਗਨੋਸਿਸ*) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ “ਪੂਰੀ ਸਿਆਣ” ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।¹¹ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਸਿਆਣ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 10:17)। “ਖੁਸ਼ਬਖ਼ਰੀ ਨੂੰ ਅਜਮਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।”¹²

ਇਹ ਸਧਾਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਿਆਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ “ਸਤ ਦੀ ਸਿਆਣ,” ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਦੀ ਸਚਿਆਈ ਸੀ (ਯੂਹੰਨਾ 17:17)। ਇਹ ਉਹ ਸਤ ਹੈ “ਜੋ ਭਗਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ,”¹³ ਸਤ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਡਰ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ” ਹੁੰਦਾ ਹੈ (Phillips)।

ਆਇਤ 2. ਭਗਤੀ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਹੈ? ਅੱਗੇ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਕ ਮੂਲ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ: **ਉਸ ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ ਉੱਤੇ ਜਿਹ ਦਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।** “ਆਸ” (ἐλπίς, *ਐਲਪਿਸ*) ਉਦਾਸ ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਇੱਛਾਵਾਨ ਸੋਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਪਰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਉਮੀਦ ਜਾਂ ਆਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।¹⁴ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ? “ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ” ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚਾ “ਜੀਵਨ” ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ, “ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ” ਸਦੀਪਕਾਲ ਤੀਕ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ “ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਆਸ” ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਵੇਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? “ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਜੋ ਝੂਠ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸੱਕਦਾ ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ [ਇਹ] ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।” ਸ਼ਤਾਨ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 8:44) ਅਤੇ ਲੋਕ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਨ (ਤੀਤੁਸ 1:12); ਪਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 6:18)।¹⁵ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਹ ਵਾਇਦਾ “ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ” – ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ “ਸਦੀਪਕ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ” (πρὸ χρόνων αἰωνίων, *ਪ੍ਰੋ ਕਰੋਨੋਨ ਆਈਓਨੀਓਨ*) ਕੀਤਾ ਸੀ।¹⁶ ਸਦੀਪਕਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਗਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ “ਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ” (NKJV), ਸਾਡੇ “ਝੂਠ ਨਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਪਰਮੇਸੁਰ”¹⁷ ਨੇ ਸਦੀਪਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।¹⁸ ਬਸ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਇਦੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।

ਆਇਤ 3. ਫਿਰ, ਵੇਲੇ ਸਿਰ, ਬਚਨ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ। “ਸਿਰ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἴδιος (*ਈਡੀਓਸ*) ਤੋਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਥੇ “ਉਚਿਤ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ” ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।¹⁹ “ਵੇਲੇ” ਸ਼ਬਦ καιρός (*ਕੋਰੋਸ*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ਇਕ “ਨਿਸਚਤ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ”।²⁰ “ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ φανερώω (*ਫਨੇਰੋ*) ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ²¹ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ,” “ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ, ਦੱਸਣਾ”।²² ਇਹ ਪਰਕਾਸ਼ “ਵੇਲੇ ਸਿਰ” ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਮਾਂ-ਸਾਰਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।²³

ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਚਨ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ (κήρυγμα,

ਕੀਰੁਗਮਾ), ਅਰਥਾਤ, “ਪਰਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿਚ।”²⁴ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਨੂੰ²⁵ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ [πιστευω, ਪਿਸਟਿਓ; ਤੋਂ]।²⁶ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 4. ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਆਗਿਆ) ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੌਲੁਸ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ: ਅੱਗੇ ਜੋਗ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸੱਚਾ ਬੱਚਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਨੂੰ ਤੀਤੁਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ; ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਇਕ ਭਰੋਸਾਮੰਦ ਸਹਿਕਰਮੀ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ “ਸੱਚਾ ਬੱਚਾ” ਆਖਿਆ। ਰਸੂਲ ਨੇ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2)। “ਬੱਚਾ” (τεκνον, ਟੈਕਨੋਨ) ਜਾਂ “ਪੁੱਤਰ” (NIV) ਸਿਰਫ ਪਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਇਹ ਵਿਅਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਸੀ। “ਸੱਚਾ” (γνησιος, ਨੀਸੀਓਸ) “ਅਸਲੀ” ਹੋਣਾ ਹੈ।²⁷ ਪੌਲੁਸ ਦਾ “ਪੁੱਤਰ” ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਤੀਤੁਸ ਉਸ ਦਾ “ਅਸਲੀ” ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਫ਼ਰਕ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦਾ “ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ” ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦਾ “ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ” ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। “ਸਾਂਝ” (κοινος, ਕੋਇਨੋਸ) ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਂਝਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।²⁸ ਇਹ “ਨਿਹਚਾ” ਸੀ ਜੋ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੀ, ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਕਰੇਤ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ “ਨਿਹਚਾ” ਸਾਂਝੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਸਾਡੀ “ਨਿਹਚਾ” ਸਾਂਝੀ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਆਪਣਾ ਸਲਾਮ ਭੇਜਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ।²⁹ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ, ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, “ਕਿਰਪਾ ਸੇਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਸੇਮੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵਹਿੰਦੀ ਹੈ।”³⁰

1:3 ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ “ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ” ਵਜੋਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਜਦ ਕਿ 1:4 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਮਸੀਹ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਵਾਧੂ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਈਸ਼ੁਰਤਾਈ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਯਿਸੂ ਨੇ ਨਾਵੇਂ ਲਾਇਆ (ਵੇਖੋ 3:4, 6)।

ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ (1:5-9)

ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਕਰੇਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਭਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੂੰ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰੋਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਗਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਥਾਪ ਦੇਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ‘ਜੇ ਕੋਈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਹ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੰਮੇ ਬਦਚਲਈ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਓਹ ਢੀਨ ਹੋਣ। ‘ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਈ ਕਲੀਸਿਯਾ ਦਾ ਨਿਗਾਹਬਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਮਨ ਮਤੀਆ, ਨਾ ਕ੍ਰੋਧੀ, ਨਾ ਪਿਆਕੜ, ਨਾ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼, ਨਾ ਝੂਠੇ ਨਫ਼ੇ ਦਾ ਲੇਡੀ ਹੋਵੇ। *ਸਗੋਂ ਪਰਾਹੁਣਚਾਰ, ਨੇਕੀ

ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸੁਰਤ ਵਾਲਾ, ਧਰਮੀ, ਪਵਿੱਤਰ, ਸੰਜਮੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਿਹਚਾ ਜੋਗ ਬਚਨ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਫੜੀ ਰੱਖੇ ਭਈ ਉਹ ਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਨਾਲੇ ਢੁੱਚਰ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕਰ ਸੱਕੇ।

ਆਇਤ 5. ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਸ ਨਮਿੱਤ ਕਰੇਤ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਸੀ; ਪਰ, ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੇ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉੱਥੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਆਰੋਂ (ἐπιδιωρθῶω, ਐਪੀਡੀਓਰਥੂ³¹) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ὀρθῶς (ਓਰਥੋਸ) ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਸਿੱਧਾ।” ਇਹ ਟੇਢੇ ਮੋਢੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਣ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਡਾਕਟਰੀ ਸ਼ਬਦ ਸੀ।³² NIV1984 ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਸਿੱਧਾ ਕਰਨਾ” ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ (λείπω, ਲੀਪੋ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲੇ ਵੀ “ਘਾਟ” ਸੀ।³³ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਜੇ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਸੀਹੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਉਪਜਾਊ ਮਸੀਹੀ ਜੀਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। 2 ਅਤੇ 3 ਅਧਿਆਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰੇਤ ਦੀਆਂ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਵਿਚ ਘਾਟ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਨਗਰ ਨਗਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਦਸਤੂਰ ਸੀ। ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੇ “ਨਗਰ ਨਗਰ ... ਬਜ਼ੁਰਗ ਠਹਿਰਾਏ” (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 14:23)।

“ਥਾਪਣਾ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ καθίστημι (ਕਾਥਿਸਟੇਮੀ) ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ἵστημι (ਹਿਸਟੇਮੀ, “ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ”) ਅਤੇ κατά (ਕਾਟਾ) ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ।³⁴ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਖਤਿਆਰ ਵਾਲੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਥਾਪਣਾ, ਠਹਿਰਾਉਣਾ।”³⁵ ਇਹੋ ਸ਼ਬਦ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 6:3 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਜੇ ਭਾਈਓ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਨੇਕ ਨਾਮ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਬੁੱਧ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣ ਚੁਣ ਲਓ ਭਈ ਅਸੀਂ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਠਹਿਰਾਈਏ [ਕਾਥਿਸਟੇਮੀ]।” ਉਸ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ, “ਚੁਣਨਾ” ਅਤੇ “ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਠਹਿਰਾਉਣਾ” (ਨਿਯੁਕਤੀ) ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕੰਮ ਹਨ: ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਸੂਲਾਂ ਨੇ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਣ ਦੀ।³⁶ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਕੀਬਾਲਡ ਥੋਮਸ ਰੈਬਰਟਸਨ ਦੁਆਰਾ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਥਿਸਟੇਮੀ “ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਨੂੰ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।”³⁷

ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਥਾਪਣਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਐਲਡਰ” (πρεσβύτερος, ਪਰੈਸਬਿਟਰੋਸ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ) ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਨਿਗਾਹਬਾਨ” ਆਖਿਆ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1, 2)। ਇੱਥੇ, ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ “ਐਲਡਰਾਂ” ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ (ਤੀਤੁਸ 1:5); ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ “ਨਿਗਾਹਬਾਨ” ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ (1:7)। “ਐਲਡਰ” ਅਤੇ “ਨਿਗਾਹਬਾਨ” ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। “ਐਲਡਰ” ਆਤਮਿਕ ਸਿਆਣਪਣ ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ “ਨਿਗਾਹਬਾਨ” ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।³⁸ “ਐਲਡਰਾਂ” ਲਈ ਜਿਹੜਾ

ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ।³⁹ ਨਵਾਂ ਨੇਮ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾਵਾਦ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਇੱਕੋ ਆਦਮੀ ਪਾਸਬਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਜੈਨ ਆਰ. ਡਬਲਿਊ. ਸਟੈਟ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਪਰਮੇਸੁਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਹੋਵੇ। ... ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਰੋਹਿਤਾਈ (ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਾਉਣ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਟੋਲੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਸਾਜੀ ਸਾਰੇ ਸਾਜ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੈ) ਸਥਾਨਕ ਮੰਡਲੀ ਦਾ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।”⁴⁰

ਤੀਤੁਸ ਨੇ “ਨਗਰ ਨਗਰ” – ਅਰਥਾਤ, ਹਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਮੰਡਲੀ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਣਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਤਨ ਯੂਨਾਨੀ ਲੇਖਕ ਹੋਮਰ ਨੇ ਕਰੇਤ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਸੈਕੜਾ ਨਗਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।⁴¹ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਨਗਰ ਵਿਚ ਇਕ ਮੰਡਲੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ।

ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ; ਹੁਣ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕਰੇਤ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਓਨੀਆਂ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਨ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਤੀਤੁਸ ਦੇ ਲਈ ਸਨ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਝਿੜਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਦੇ ਹਨ: “ਸੇ ਤੂੰ ਉਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੇ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ?” ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਵੀ ਕਿਆਸ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਸਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਦਿੱਤਾ (ਵੇਖੋ 3:9)। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਕੋਲ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਰਨਾ ਸੀ।⁴²

ਆਇਤ 6. ਨਗਰ ਨਗਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਣਾ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ? ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੂਚੀ ਉਸ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1-7)।⁴³

ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਇਕ ਸਧਾਰਣ ਟਿੱਪਣੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਜੇ ਕੋਈ⁴⁴ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਵੇ। “ਨਿਰਦੋਸ਼” ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ (ἀνέγκλητος, ਅਨੈਨਕਲੀਟੋਸ) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ,”⁴⁵ ਜਾਂ “ਬੇਦੋਸ਼।”⁴⁶ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:10 ਵਿਚ ਡੀਕਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2 ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ (ਜਿੱਥੇ ਵੱਖਰਾ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ [ἀνεπιλημπτος, ਅਨੈਪੀਲੈਂਪਟੋਸ] ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ)। ਅਨੈਨਕਲੀਟੋਸ ਇਹ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਆਗੂ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਹੋਵੇ। “ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਭੱਚੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨਾ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ।”⁴⁷ ਇਹ ਗੁਣ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ 1:7 ਵਿਚ ਫੇਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਧਰਮੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ: “ਜੇ ਕੋਈ” ਇੱਕੋ ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਹ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨਿਰਚਾਵਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੰਮੇ ਬਦਚਲਣੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ। “ਇੱਕੋ ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਤੀ” (ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, “ਇੱਕੋ ਤੀਵੀਂ ਦਾ ਮਰਦ”) ਉਹੀ ਸਰਤ ਹੈ

ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਸਾਹਮਣਾ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ।

“ਬਾਲਕ [τέκνον, ਟੈਕਨੋਨ⁴⁸ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ] ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਹੋਣ” ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ “ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਬੱਚੇ” ਹੋਵੇਗਾ। “ਨਿਹਚਾਵਾਨ” (παιτός, ਪਿਸਟੋਸ) ਨਾਂਵ “ਨਿਹਚਾ” (παις, ਪਿਸਟਿਸ) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਭਾਵ ਵਿਚ, ਪਿਸਟੋਸ “ਨਿਹਚਾ ਕਰਨਾ, ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ” ਹੈ।⁴⁹ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:3, 12; 5:16; 6:2)।⁵⁰ ਪਿਸਟੋਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ “ਵਫ਼ਾਦਾਰ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ” ਹੈ।⁵¹ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤੀਤੁਸ 1:6 ਵਿਚ ਇਸ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ “ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ” ਜਾਂ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ” ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। (ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।) AB ਬਾਈਬਲ ਦੇਹਾਂ ਸੰਭਵ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ: “ਜਿਸ ਦੇ ਬੱਚੇ [ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ] ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹਨ।”

ਐਲਡਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੰਮੇ “ਬਦਚਲਣੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਓਹ ਢੀਠ ਹੋਣ।” ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਮ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਵ, ਚੰਗੇ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।) ਬਲਕਿ “ਬਦਚਲਣੀ” ਅਤੇ “ਢੀਠ” ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ; ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। “ਬਦਚਲਣੀ” (ἀσωτία, ਅਸੋਟੀਆ⁵²) “ਲੁੱਚਪੁਣਾ, ... ਜੰਗਲੀ ਜੀਉਣਾ” ਹੈ।⁵³ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕਿਰਿਆ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਉਜਾਤੂ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ “ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਬਦ ਚਲਣੀ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ” (ਲੂਕਾ 15:13)। “ਢੀਠ” (ἀνυπότακτος, ਅਨੁਪੋਟਾਕਟੋਸ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿੱਦੀ ਇਨਕਾਰ ਹੈ।⁵⁴ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:9 ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਹ ਭੱਦਾ ਸ਼ਬਦ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਸੀ।

“ਜਿਹ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੰਮੇ ਬਦਚਲਣੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਓਹ ਢੀਠ ਹੋਣ” ਯੋਗਤਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:4 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਯੋਗਤਾ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ: ਐਲਡਰ “ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ।”⁵⁵ ਇੰਨਾ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਕਾਰਣ ਅਗਲੀ ਆਇਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ: “(ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਨਾ ਜਾਣੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਕਲੀਸਿਆ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕਿੱਕੁਰ ਕਰੇਗਾ?)।” ਕਰੇਤ ਦੇ ਟਾਪੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਦੂਜਾ ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕਾਰਣ ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਕਰੇਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਕ ਮਸੀਹੀ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਹੋਣਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਕਸਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: “ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਹਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ?” ਸਟੈਟ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਯੋਗ

ਹੈ:

ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਨਿਹਚਾ ਅਤੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬਚਪਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਟੋਕਨਾ ("ਬੱਚਿਆਂ") ਸਧਾਰਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਬਾਲਗਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗਪਣ ਵਿਚ ਹਨ (ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਇਖਤਿਆਰ ਅਧੀਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।⁵⁶

ਇਸ ਮੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿ ਐਲਡਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੁੰਮੇ "ਬਦਚਲਣੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਉਹ ਢੀਨ ਹੋਣ," ਮੰਡਲੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ: "ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ?"

ਆਇਤ 7. ਪੌਲੁਸ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸਧਾਰਣ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਉਹ ਗੁਣ ਹਨ ਜੋ ਹਰੇਕ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਇਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, **ਕਿਉਂਕਿ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਈ ਨਿਗਾਹਬਾਨ**। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇੱਥੇ "ਚਾਹੀਦਾ" (ὀφεί, *ਡੀ*) ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2 ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਸੀ।

ਉਸ ਨੇ "ਐਲਡਰ" ਦੀ ਥਾਂ "ਨਿਗਾਹਬਾਨ" (ἐπίσκοπος, *ਐਪਿਸਕੋਪੋਸ*) ਵੀ ਕਿਹਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਸੂਲ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ।"⁵⁷ ਪਰ, ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਬਜ਼ੁਰਗ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ (1:5) ਜਦ ਕਿ "ਨਿਗਾਹਬਾਨ" ਇਕਵਚਨ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਦਵੀਆਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸਬੀਟਰਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਮੰਡਲੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਬਿਸ਼ਪ⁵⁸ ਦੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੜ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਚਾਰ – ਅਨੇਕ 'ਯਾਜਕ' ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਪੈਰਿਸ਼ ਜਾਂ ਇਲਾਕੇ' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇੱਕੋ 'ਬਿਸ਼ਪ' ਅਤੇ ਉਸ 'ਡਾਇਰੀਸੀਸ' ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਸੀ – ਪਾਸਬਾਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਪਰਾਇਆ ਹੈ।"⁵⁹

ਆਇਤ 5 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ "ਬਜ਼ੁਰਗ" (ਬਹੁਵਚਨ) ਅਤੇ ਆਇਤ 7 ਵਿਚ "ਨਿਗਾਹਬਾਨ" (ਇਕਵਚਨ) *ਕਿਉਂ* ਆਖਿਆ? ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਐਲਡਰਾਂ (ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ) ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਬਹੁਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ਉਚਿਤ ਹੈ, ਪਰ ਐਲਡਰ (ਬਜ਼ੁਰਗ) ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ ਤੇ ਯੋਗ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਕਵਚਨ ਸ਼ਬਦ ਉਚਿਤ ਹੈ।

ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ "ਕਿਉਂਕਿ" ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ γάρ (ਗਾਰ) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਕਾਰਣ ਦੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।⁶⁰ ਪੌਲੁਸ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਐਲਡਰ (ਬਜ਼ੁਰਗ) ਦੇ ਲਈ **ਨਿਰਦੇਸ਼** ਹੋਣਾ *ਕਿਉਂ* ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ: ਉਹ **ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਮੁਖਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ** "ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ।" ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ "ਮੁਖਤਿਆਰ"

(οἰκονόμος, *ਓਇਕੋਨੋਮੋਸ*) οἶκος (*ਓਇਕੋਸ*, “ਘਰ”) ਅਤੇ νόμος (*ਨੀਮੋ*, “ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ”) ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ “ਘਰ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ” ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ (ਐਲਡਰਾਂ) ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ “ਘਰ,” “ਕਲੀਸੀਆ” ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:15; KJV) ਅਤੇ “ਮੁਖਤਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਓਹ ਮਾਤਬਰ ਹੋਣ” (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:2)। ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ (ਐਲਡਰਾਂ) ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ (ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13:17)।

ਫਿਰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ “ਨਿਰਦੋਸ਼” ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਰਗੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵਿਚ ਵੇਖ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਨਕਾਰਾਤਮਕ: *ਪੰਜ ਐਂਗੁਣ*। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ/ਨਿਗਾਹਬਾਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਨਿਗਾਹਬਾਨ ਨਾ ਮਨ ਮਤੀਆ ਹੋਵੇ। “ਮਨ ਮਤੀਆ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἀνῆθις (*ਆਊਥੇਡਿਸ*) ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।” ਇਹ ਸ਼ਬਦ ἀντός (*ਆਉਟੋਸ*, “ਆਤਮਾ”) ਅਤੇ ἥδονα (*ਹੀਡੋਨਾਈ*, “ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨਾ”) ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ “ਜਿਸ ਤੇ ਆਤਮ-ਹਿੱਤ ਹਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਘਮੰਡ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।”⁶¹ ਆਓ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰੀਏ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਦਿਯੂਤਿਫੇਸ ਵਰਗੇ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਜਿਹੜਾ “ਸਰਬ-ਸਰੋਸਠਤਾ” ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (3 ਯੂਹੰਨਾ 9; KJV)।

ਨਿਗਾਹਬਾਨ ਨਾ ਕ੍ਰੋਧੀ ਹੋਵੇ। ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ “ਕ੍ਰੋਧੀ” (ὀργίλος, *ਓਰਗੀਲੋਸ*) ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮੂਲ ਸ਼ਬਦ ὀργή, *ਓਰਗੀ* (“ਕ੍ਰੋਧ”) ਹੈ।⁶² ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ (ਐਲਡਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ “ਕ੍ਰੋਧ ਵਿੱਚ ਧੀਰੇ ਹੋਈਏ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕ੍ਰੋਧ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਧਰਮ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ” (ਯਾਕੂਬ 1:19, 20)।

ਅਗਲੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮਨਾਹੀਆਂ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:3 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। **ਪਿਆਕੜ** ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ πάροινος (*ਪਾਰੋਇਨੋਸ*) ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗ (ਐਲਡਰ) ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਤਰਕ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। **ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼** (πλήκτης, *ਪਲੀਕਟਸ*) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਲੜਨ ਦੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ **ਬੂਠੇ ਨਛੇ ਦਾ ਲੋਭੀ** (αἰσχροκερδής, *ਆਈਸਕਰੋਕਰਡਸ*) ਉਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ “ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਮ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਲਚੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ... ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਨਛੇ ਦਾ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”⁶³ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ, ਅਸੀਂ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:5 ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ਇਕ ਐਲਡਰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ? ਇਕ ਲਾਤੀਨੀ ਕਹਾਵਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਇਹ ਬੇਤੁਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।”⁶⁴

ਆਇਤ 8. ਸਕਾਰਾਤਮਕ: ਛੇ ਗੁਣ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਫਿਰ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਗੁਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ: **ਪਰਾਹੁਣਚਾਰ**

(φιλόζηνος, *ਫਿਲੋਕਸਨੋਸ*)⁶⁵ AB ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ “ਵਿਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰ, ਖਾਸਕਰ ਅਜਨਬੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸੀਆਂ ਦਾ।”

ਅਸੀਂ ਅਗਲਾ ਗੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ: **ਨੇਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ** (φιλάγαθος, *ਫਿਲਾਗਾਥੋਸ*)⁶⁶ ਯੂਨਾਨੀ-ਰੋਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ, *ਫਿਲਾਗਾਥੋਸ* ਸ਼ਬਦ ਖਾਸਕਰ “ਆਦਰਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ” ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।⁶⁷ ਇਹ “ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜੋ ਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਵਿਚ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖਾਂ ਤੇ ਅਕਸਰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ।”⁶⁸ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਧਾਰਣ ਹੈ। KJV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਨੇਕ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ” ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਚੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਐਲਡਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਵੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:8 ਦੇ ਬਾਰੇ ਚੇਤੇ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: “ਮੁਕਤੀ ਗੱਲ, ਹੇ ਭਰਾਵੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਦਰ ਜੋਗ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਥਾਰਥ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੁੱਧ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੁਹਾਉਣੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਨੇਕ ਨਾਮੀ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਕੁਝ ਗੁਣ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਸੇਭਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।”

ਤੀਜਾ ਸਕਾਰਤਮਕ ਗੁਣ, **ਸੁਰਤ ਵਾਲਾ** (σώφρων, *ਸੋਫਰੋਨ*), ਵੀ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਉੱਥੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਬੁੱਧਵਾਨ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਲਡਰ ਦੇ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਬੁੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਖਰੀ ਤਿੰਨ ਗੁਣ ਸਿਰਫ ਤੀਤੁਸ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। **ਧਰਮੀ** (δίκαιος, *ਡਿਕਾਈਓਸ*) ਹੋਣਾ “ਖਰਾ, ... ਨਿਰਪੱਖ” ਹੋਣਾ ਹੈ।⁶⁹ ਐਲਡਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਪਵਿੱਤਰ** (ἅγιος, *ਹੇਸੀਓਸ*) ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨਾ ਵਾਲਾ, ਪਵਿੱਤਰ।”⁷⁰ ਐਲਡਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਸੰਜਮੀ** (ἐγκρατής, *ਏਨਕਰੇਟਸ*, κράτος, *ਕਰਾਟੋਸ* ਤੋਂ, “ਬਲ”) ਹੋਣਾ “ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਮਨੋਵੇਗਾਂ, ਜਾਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਹੈ।”⁷¹ NIV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ” ਹੈ। ਐਲਡਰ ਨੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ (ਉਹ “ਈਮਾਨਦਾਰ” ਹੈ), ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ (ਉਹ “ਧਰਮੀ” ਹੈ) ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ (ਉਹ “ਸੰਜਮੀ” ਹੈ) ਸਹੀ ਬਣਨਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 9. ਫਿਰ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਲਡਰ ਧਰਮੀ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਦੀ ਨਿਗਾਹਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ; ਪਰ ਕਰੇਤ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ, ਅਨੁਭਵਗੀਣ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2 ਵਿਚ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਐਲਡਰ ਨੂੰ “ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ” ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਐਲਡਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸਿਖਾ ਸਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਇਤ 9 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, **ਨਿਹਚਾ ਜੋਗ ਬਚਨ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖੋ**। “ਫੜੀ ਰੱਖੋ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἀντέχω (*ਐਨਟੈਕੋ*) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਮਜ਼ਬੂਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਣਾ ... , ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਚਿੱਬੜੇ ਰਹਿਣਾ, ... ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਾ।”⁷² “ਨਿਹਚਾ ਜੋਗ” ਸ਼ਬਦ ਪਿਸਟੋਸ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ “ਭਰੋਸੇਮੰਦ” ਹੈ।⁷³ “ਨਿਹਚਾ ਜੋਗ [ਜਾਂ ‘ਭਰੋਸੇਮੰਦ’] ਬਚਨ” ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਈਬਲ ਤੇ ਭਰੋਸਾ

ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ” “ਸਿੱਖਿਆ,” “ਤਾੜਨ,” “ਸੁਧਾਰਨ” ਅਤੇ “ਧਰਮ ਦੇ ਗਿਝਾਉਣ” ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:16, 17)। ਇਹ “ਨਿਹਚਾ ਜੋਗ ਬਚਨ” ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ – ਕਰੇਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿੱਖਿਆ। ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਸਿੱਖਿਆ” (διδάχῃ, ਡਿਡਾਚੇ) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ “ਡਾਕਟ੍ਰਿਨ (ਸਿੱਖਿਆ)” (διδασκαλία, ਡਿਡਾਸਕਲੀਆ) ਹੈ।⁷⁴

ਐਲਡਰ ਨੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਫੜੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ: ਉਹ ਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇ ਨਾਲੇ ਢੁੱਚਰ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕਰ ਸੱਕੇ। ਇੱਥੇ “ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ” (παρακαλέω, ਪਾਰਾਕਾਲੀਓ) ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣਾ, ਉਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ⁷⁵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ “ਖਰੀ [ਜਾਂ ‘ਤੰਦਰੁਸਤ’] ਸਿੱਖਿਆ” ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਐਲਡਰ ਨੂੰ “ਢੁੱਚਰ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕਰਨ” ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। “ਢੁੱਚਰ ਡਾਹੁਣ ਵਾਲਾ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἀντιλέγω (ਅੰਟੀਲੀਗੋ) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ἀντί (ਅੰਟੀ, “ਵਿਰੁੱਧ”) ਅਤੇ λέγω (ਲੀਗੋ, “ਬੋਲਣਾ”) ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣਾ,” ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ (ਨਿਸਚਤ ਤੌਰ ਤੇ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ) ਖਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। “ਕਾਇਲ ਕਰਨਾ” (ἐλέγχω) ਸ਼ਬਦ “ਤਿੱਖੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ” ਦਾ ਭਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ;⁷⁶ ਪਰ ਇੱਥੇ, ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਇਦ “[ਵਿਅਕਤੀ] ਨੂੰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।”⁷⁷ ਐਲਡਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਰਵਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।⁷⁸

ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (1:10-16)

¹⁰ਬਾਹਲੇ ਢੀਠ, ਬਕਵਾਦੀ ਅਤੇ ਛਲੀਏ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁੰਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ¹¹ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਓਹ ਝੂਠੇ ਨਫ਼ੇ ਦੇ ਨਮਿੱਤ ਅਜੇਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਉਲਟ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ। ¹²ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਬੀ ਸੀ ਆਖਿਆ ਭਈ ਕਰੇਤੀ ਸਦਾ ਝੂਠ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਲਸੀ ਪੇਟੂ ਹਨ। ¹³ਇਹ ਸਾਖੀ ਸਤ ਹੈ। ਏਸ ਲਈ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਖਿੜਕ ਦੇਈ ਭਈ ਓਹ ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ¹⁴ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਿਆਲੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਲ ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵੱਲ ਜਿਹੜੇ ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਚਿੱਤ ਨਾ ਲਾਉਣ। ¹⁵ਸੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਸੁੱਚਾ ਹੈ ਪਰ ਭਰਿਸ਼ਟਾਂ ਅਤੇ ਬੇਪਰਤੀਤਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਭਰਿੱਸਟ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ। ¹⁶ਓਹ ਆਖਦੇ ਹਨ ਭਈ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਓਹ ਘਿਣਾਉਣੇ ਅਤੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਅਪਰਵਾਨ ਹਨ।

ਆਇਤਾਂ 10, 11. ਆਇਤ 10 ਕਿਉਂਕਿ (γράφ, ਗਾਰ) ਯੋਜਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ

ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਕਾਰਣ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਣ **ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ** ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ: **ਬਾਹਲੇ ਢੀਠ, ਬਕਵਾਦੀ ਅਤੇ ਛਲੀਏ ਹਨ।** “ਢੀਠ” (ἀνυπότακτος, ਅਨੁਪੋਟਾਕਟੋਸ) ਸ਼ਬਦ ਪਹਿਲਾਂ 1:6 ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ NASB ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਵਿਦਰੋਹ” ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਇਖਤਿਆਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਜਹਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮਨੁੱਖ “ਬਕਵਾਦੀ” ਸਨ। ਬੁਨਿਆਦੀ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ματαιολόγος (ਮਾਟਾਇਲੋਲੋਗੋਸ) μάταιος (ਮਾਟਾਇਓਸ, “ਵਿਅਰਥ, ਖਾਲੀ, ਬੇਕਾਰ”) ਅਤੇ λέγω (ਲੀਗੋ, “ਬੋਲਣਾ”) ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ।⁷⁹ ਉਹ “ਬੇਕਾਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ” ਸਨ।⁸⁰ ਪੌਲੁਸ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ। ਬਲਕਿ, ਉਹ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਆਖਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਲੁਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ ਅਗਲੇ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ: ਉਹ “ਛਲੀਏ” ਸਨ। “ਛਲੀਏ” ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ φρεναπάτης (ਫਰੇਨਾਪੈਟਸ) ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ φρήν (ਫਰੇਨ, “ਮਨ”) ਅਤੇ ἀπατάω (ਅਪਾਟਾਓ, “ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ”) ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ “ਮਨ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ” ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।⁸¹

ਅਗਲਾ ਵਾਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ: **ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੁੰਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ** – ਅਰਥਾਤ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ। ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਰੇਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ।⁸² ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਉਹੀ ਝੂਠੀਆਂ ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫ਼ਸੂਸ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈਆਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨਘੜਤ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ “ਯਹੂਦੀ ਸੁਆਦ” ਸੀ (ਵੇਖੋ 1:14)।⁸³

“ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨਾ” ਸ਼ਬਦ “ਇਕ ਦੁਰਲਭ ਕਿਰਿਆ,” ἐπιτομίω (ਐਪਿਸਟੋਮੀਜੋ) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ; “ਲਗਾਮ, ਮੂੰਹ ਤੇ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਜਾਲੀ, ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਛਿੱਕਾ।”⁸⁴ 1:12 ਵਿਚ “ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦੇ” ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿਚ, “ਮੂੰਹ ਤੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਛਿੱਕੇ” ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਖਾਸਕਰ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।⁸⁵ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਕਿਤੇ ਵੱਢ ਨਾ ਦੇਣ ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਛਿੱਕਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਛਿੱਕਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੂਸ ਵਿਚ “ਬੁਰੇ ਬੁਰੇ ਬਖਿਆੜਾਂ” ਨੇ ਝੁੰਡ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:29; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:3) ਅਤੇ ਕਰੇਤ ਵਿਚ “ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦੇ” ਜਵਾਨ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਛਿੱਕਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਛਿੱਕਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਮੂੰਹ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਛਿੱਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।⁸⁶

ਇਹ ਇੰਨਾ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਉਹ **ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਉਲੱਦ ਸੁੱਟਦੇ ਹਨ।**⁸⁷ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ, ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਅਕਸਰ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ (ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 16:5)। ਐਲਡਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੰਨਾ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਬੰਦਗੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਝ ਕੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਜਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਨੂੰ

ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਲੀਸੀਆ ਤੇ ਵੀ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਉਪਦੇਸ਼ਕ **ਝੂਠੇ ਨਫ਼ੇ ਦੇ ਨਮਿੱਤ** ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਖਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਝੂਠੇ” (αἰσχρολογία, ਆਇਸਚਰੋਲੋਜੀ) ਵਿਚ “ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਰਮਨਾਕ, ਆਧਾਰ” ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।⁸⁸ ਇਹ “ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਨਫ਼ੇ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ (NKJV)। ਯੂਨਾਨੀ ਇਤਹਾਸਕਾਰ ਪੋਲੀਬਿਉਸ (ਲਗਭਗ 200-118 ਈ.ਪੂ.) ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ “ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਕਰੇਤੀ ਲੋਕ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਫ਼ਾ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।”⁸⁹ ਪਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ) “ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਈ ਪਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।”⁹⁰

ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਧਾਰਣ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਵਿਚ ਖੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਵੇਖਦੇ ਸਨ। ਆਵਾਰਾ ਲੈਕਚਰਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ “ਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ” ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਸ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ ਨੂੰ ਟੇਢੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਕਰੇਤ ਦੇ ਲਈ ਨਤੀਜਾ “ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦੇ ਧੋਖਾ ਖਾਧੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ... ਧੋਖਾ ਖਾਣ ਦੇ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ” ਦੁਖ ਭਰਿਆ ਤਮਾਸ਼ਾ ਸੀ।⁹¹ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਹਾਲਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਤਰੀਕਾ “ਝੂਠੇ” ਸੀ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਨ੍ਹੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ “ਬੁੱਧ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਚਿਆਈ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਹ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਖੱਟੀ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ” (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:5)। ਅਫਸੋਸ ਕਿ, ਇਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਵੈ-ਨਿਯੁਕਤ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ “ਆਤਮਿਕ ਚਰਵਾਹੇ” “ਝੁੰਡ ਨੂੰ ਰਜਾਉਣ” ਨਾਲੋਂ “ਝੁੰਡ ਦੀ ਉੱਨ ਕੁਤਰਨ”⁹² ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਆਇਤ 12. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਖਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ” (1:11) ਅਗਲੇ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ: “ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦਿਆਂ” ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਹ “ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਗਏ ਸਨ” (1:14)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, **ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਨਬੀ ਸੀ ਆਖਿਆ ਭਈ ਕਰੇਤੀ ਸਦਾ ਝੂਠ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਲਸੀ ਪੇਟੂ ਹਨ।** ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਯੂਨਾਨੀ ਕਵੀ ਐਪੀਮੈਨੇਡਸ ਵੱਲੋਂ ਕਹੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਹੜਾ ਲਗਭਗ 600 ਈ.ਪੂ. ਵਿਚ ਜੀਉਂਦਾ ਸੀ।⁹³ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ “ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਨਬੀ” ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਬਲਕਿ, ਉਹ ਕਰੇਤ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ “ਇਕ ਨਬੀ” ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਰੇਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਐਪੀਮੈਨੇਡਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਲਗਭਗ ਉਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। “ਕਰੇਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਦਲਤਰ ਨੇਕਨਾਮੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।”⁹⁴ ਕਵੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ “ਕਰੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝੂਠੇ ਹਨ।” ਕਰੇਤ ਦੇ ਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਸਨ। ਯੂਨਾਨੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ, “ਕਰੇਤੀ ਹੋਣਾ” (Κρητιζέω, ਕਰੀਟੀਜ਼ੇ) ਦਾ ਅਰਥ “ਝੂਠ ਬੋਲਣਾ” ਸੀ।⁹⁵ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨੀ ਕਵੀ ਕਾਲੀਮਾਚੁਸ ਨੇ ਇਸ ਪੰਗਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ “ਕਰੇਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਝੂਠੇ ਹਨ” ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਵਰਤਿਆ ਸੀ ਕਿ ਯੂਨਾਨੀ “ਦੇਵਤਾ” ਜ਼ਿਊਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।⁹⁶ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ

ਜੇ “ਅਮਰ ਦੇਵਤਾ” ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ “ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ,” ਉਸ ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ, ਕਵੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਰੋਤੀ “ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦੇ” ਸਨ। CEV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ” ਹੈ, ਜਦ ਕਿ NRSV ਵਿਚ “ਬੁਰੇ ਜਾਨਵਰ” ਹੈ। “ਬੁਰੇ” (κακός, ਕਾਕੋਸ) ਹੋਣਾ “ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿੰਦਣਯੋਗ” ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ “ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ” ਅਤੇ “ਖ਼ਤਰਨਾਕ” ਹੋਣਾ ਹੈ।⁹⁷ “ਦਰਿੰਦਾ” (θηριον, ਥੀਰੀਓਨ) ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ “ਵਹਿਸ਼ੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ” ਵਿਅਕਤੀ, “ਰਾਖਸ਼” ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।⁹⁸ ਕਰੋਤ ਦੇ ਵਾਸੀ ਜੰਗਲੀ ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਤਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਠੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਲੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਫਿਰ ਐਪੀਮੈਨਡਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਆਲਸੀ ਪੇਟੂ” ਆਖਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੈ “ਵੇਹਲੇ ਢਿੱਡ” (γαστέρες ἀργαί, ਗੈਸਟਰਸ ਆਰਗਾਈ)⁹⁹ ਪੇਟੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਹ ਕਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੋਰ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਆਲਸੀ ਪੇਟੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਉਹ ਜੇ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਅਣਇੱਛੁਕ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿਚ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੱਲ ਫਿਰ ਗਏ।

ਆਇਤਾਂ 13, 14. ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ, ਇਹ ਸਾਖੀ ਸਤ ਹੈ – ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, “ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ‘ਨਬੀ’ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ।” ਉਸ ਨੇ ਸਾਇੰਦ ਆਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, “ਜਦੋਂ ਦੀ ਇਸ ਕਵੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਛੇ ਸੌ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸੱਚ ਹਨ।”

ਇਹ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਕਰੋਤ ਤੇ ਹਰੇਕ ਵਾਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਆਖਰਕਾਰ, ਉੱਥੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਜੀ ਰਹੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, **ਏਸ ਲਈ** [ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ] **ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ** [ਅਰਥਾਤ, ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ] **ਨੂੰ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਝਿੜਕ ਦੇਈਂ।**

ਕਿਉਂ? **ਭਈ ਓਹ ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਿਆਲੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੱਲ ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵੱਲ ਜਿਹੜੇ ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਚਿੱਤ ਨਾ ਲਾਉਣ।**

ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਹੜੇ ਸਚਿਆਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸਨ (1:9), ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ “ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਝਿੜਕ ਦੇਈਂ ਸੀ।” “ਝਿੜਕ ਦੇਈਂ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἐλέγχω (ਇਲੈਂਚੇ) ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਠੋਸ ਅਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ।”¹⁰⁰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ” (ἀποτόμωζ, ਅਪੋਟੋਮੋਸ) ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ ਤੇ “ਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਹ ਜੇ ਕੱਟਦਾ ਹੈ” (ἀπό [ਅਪੋ, “ਤੋਂ”] ਅਤੇ τέμνω [ਟੀਮਨੇ, “ਕੱਟਣਾ”] ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ)।¹⁰¹ ਇਹ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ “ਸਖ਼ਤਾਈ ਨਾਲ” ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। KJV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਕਠੋਰਤਾ ਨਾਲ” ਹੈ। ਤੀਤੁਸ ਨੇ “ਆਤਮਾ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਵਰਤਣੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੈ” (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 6:17)।

ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਬਲਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣਾ ਸੀ “ਭਈ ਓਹ ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ।”¹⁰²

ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨਾ; ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਪਰਿਵਰਤਨ ਵਿਚ ਰੁਚੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਲਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।

ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ “ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਿਆਲੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵੱਲ ਚਿੱਤ ਨਾ ਲਾਉਣ” ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। “ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਿਆਲੀ ਕਹਾਣੀਆਂ” ਵਿਚ ਖਿਆਲੀ ਕੁਲਪੱਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਰੱਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਜੋ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਠੋਸ ਯਹੂਦੀ ਤੱਤ ਸੀ (1:10; ਵੇਖੋ 3:9)। ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ ਸੋਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, “ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ” ਵੀ ਸਨ: ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਭੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:3; ਵੇਖੋ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2:20-23)। NEB ਬਾਈਬਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ “ਸਿਰਫ ਮਨੁੱਖੀ ਮੂਲ ਦੇ ਹੁਕਮ” ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮੱਤੀ 15:9)।

“ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਿਆਲੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ” ਵੱਲ ਫਿਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਸੀ? ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ “ਜਿਹੜੇ ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।”¹⁰³ “ਸਚਿਆਈ” ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਵਚਨ ਅਰਥਾਤ ਬਾਈਬਲ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਚਿਆਈ ਹੈ (ਯੂਹੰਨਾ 16:13; 17:17)।¹⁰⁴ ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, “ਅਰ ਸਚਿਆਈ ਨੂੰ ਜਾਣੋਗੇ ਅਤੇ ਸਚਿਆਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰੇਗੀ” (ਯੂਹੰਨਾ 8:32)। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹੜਾ ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਾਪਸ ਪਾਪ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵੱਲ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਇਤਾਂ 15, 16. ਅੰਤ ਵਿਚ, ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ “ਬੁਰੇ ਦਰਿੰਦਿਆਂ” ਦਾ ਮੂੰਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਚਰਿੱਤਰ ਕਾਰਣ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। 1:12 ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਬੇਸੁਆਦ ਸੁਭਾਅ ਨਾਲ ਕਰਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਸੁਰੂਆਤੀ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਆਇਤਾਂ ਇਕ ਕਹਾਵਤੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: **ਸੁੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਸੁੱਚਾ ਹੈ**¹⁰⁵ ਪਰ **ਭਰਿਸ਼ਟਾਂ ਅਤੇ ਬੇਪਰਤੀਤਿਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ**। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਮਾਸ ਖਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਯਿਸੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੀ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਮਰਕੁਸ 7:19; ਲੂਕਾ 11:38-41)। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰਸਮੀ ਸੁੱਧਤਾ/ਸੁੱਚਾਪਣ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸੋਖੀ ਜਿਹੀ ਕਹਾਵਤ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: “ਤੁਸੀਂ ਉਹੀ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।” ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚਿੜੀਆਂ ਅਤੇ ਗਿੱਧਾਂ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਿੜੀਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲੱਭ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਗਿੱਧਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਲੱਭ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅੱਛਾਈ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੇ ਲਈ ਸਿੱਖਣ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਚ ਸਚਿਆਈ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ (ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:8)। ਪਰ, ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਭਗਤੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਗੰਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾ ਵੇਖਣ ਦੀ

ਤਰੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, “ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਗੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮਨ ਗੰਦਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ, ‘ਸੁੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਸੁੱਚਾ ਹੈ!’” ਫਿਰ ਵੀ, ਸੁੱਚਾ ਮਨ ਕਾਲੇ ਨੂੰ ਸਫੇਦ ਵਿਚ, ਕੋੜੇ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਗੰਦੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ।

1:15 ਦਾ ਸੰਦੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਜਿਹੜੇ “ਭਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੇਪਰਤੀਤ” ਸਨ। ਆਇਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਸੁੱਚਿਆਂ ਲਈ, ਸੱਭੇ ਕੁਝ ਸੁੱਚਾ ਹੈ [ਸੱਭੇ ਕੁਝ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਸੁੱਚਾ ਕਿਆ ਹੈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਭੋਜਨ¹⁰⁶]; ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਭਰਿਸ਼ਟ ਅਤੇ ਬੇਪਰਤੀਤ ਹਨ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਸਨ], ਕੁਝ ਵੀ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ [ਨਾ ਹੀ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ “ਸੁੱਚਾ” ਕਿਆ ਹੈ]।

ਇੱਥੇ “ਬੇਪਰਤੀਤਿਆਂ” (ἀπιστοῦς, ਅਪਿਸਟੋਸ)¹⁰⁷ ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੋ ਸੁੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੁੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। “ਭਰਿਸ਼ਟਾਂ” (μιαίνω, ਮਿਆਈਨੋ) “ਨੈਤਿਕ ਭਰਿਸ਼ਟਤਾ” ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।¹⁰⁸ ਇਹ ਨੈਤਿਕ ਸੁੱਚੇਪਣ ਜਾਂ ਸੁੱਧਤਾ ਦਾ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਪਦੇਸ਼ਕ “ਭਰਿਸ਼ਟ” ਜਾਂ ਅਸੁੱਧ ਸਨ? ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਸੁੱਧ ਸਨ, ਪਰ ਪੌਲੁਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਰਿਸ਼ਟਤਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ: **ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧ ਅਤੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ।** ਬੁੱਧ (σοφία, ਨਾਉਸ) ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸੋਚਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ,¹⁰⁹ ਜਦ ਕਿ ਅੰਤਹਕਰਨ (συνείδησις, ਸੁਨੇਡੀਸਿਸ) ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ।¹¹⁰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ “ਸੋਚਣ ਵਾਲੇ” ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ “ਨੈਤਿਕ ਦਿਸ਼ਾਸੂਚਕ” ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸੀਬਤ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕੁਝ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:5) ਅਤੇ ਅੰਤਹਕਰਨ ਤੱਤੇ ਲੋਹੇ ਨਾਲ ਦਾਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:2)। ਦਰਅਸਲ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ, “ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਭਰਿਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਤੁਸੀਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੋ।”

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼-ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ: **ਉਹ ਆਖਦੇ (ਵਿਖਾਉਂਦੇ) ਹਨ ਭਈ ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ।** “ਵਿਖਾਉਂਦੇ” ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਉਸੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ “ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ” (ὁμολογέω, ਹੋਮੋਲੋਗੀਓ) ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।¹¹¹ “ਜਾਣਦੇ” ਇਕ ਸੰਬੰਧ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨਾਲ ਖਾਸ ਸੰਬੰਧ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਬੰਧ ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ (ਗੱਲਾਂ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੇ: **ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।** ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ, ਜੰਗਲੀ, ਸੁਆਰਥੀ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਦੇ ਸਨ, “ਅਸੀਂ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ।”

ਆਓ “ਕਰਨੀਆਂ” (ἔργον, ਏਰਗੋਨ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ) ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਜੋ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਖ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਵੇਖੋ 2:7, 14; 3:1, 5, 8, 14)। ਪਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਮੁਚਲਾ ਸ਼ਬਕ ਜਿਸ ਦੀ ਕਰੇਤ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਸੀਹੀਅਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨਾਂ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਰਕ ਪੈਦਾ

ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨਾ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਯੂਹੰਨਾ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, “ਅਤੇ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸਾਂ ਉਹ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਆਖਦਾ ਹੈ ਭਈ ‘ਮੈਂ ਉਹ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਹੈ’ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੇ ਝੂਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਿਆਈ ਉਹ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਹੀਂ” (1 ਯੂਹੰਨਾ 2:3, 4)।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ “ਪਰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ,” ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ: **ਓਹ ਘਿਣਾਉਣੇ ਅਤੇ ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਅਪਰਵਾਨ ਹਨ।** ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਿੰਦਿਆ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ “ਘਿਣਾਉਣੇ” (βδελυκτός, ਬਡੀਲੁਕਟੋਸ) ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਨਫਰਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ” ਨੂੰ ਉਤੇਜਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ;¹¹² ਉਹ ਘਿਣਾਉਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ “ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ” (ἀπειθής, ਅਪੀਥਸ) ਸਨ।¹¹³ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਬਜਾਇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਉਹ “ਹਰੇਕ ਭਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਅਪਰਵਾਨ” ਸਨ। “ਅਪਰਵਾਨ” ਦਿਲ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਦੁਖਦਾਈ ਸ਼ਬਦ ਹੈ! ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ “ਅਪਰਵਾਨ” ਨਹੀਂ ਕਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇੱਥੇ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ, ἀδόκιμος (ਅਡੋਕੀਮੋਸ) ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕਿ δόκιμος (ਡੋਕੀਮੋਸ, “ਪਰਵਾਨ”) ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ α (ਅ) ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਪਰਖ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹¹⁴ ਅਡੋਕੀਮੋਸ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਨਕਲੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮਾਨਕ ਵਜ਼ਨ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਪੱਥਰ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਮਝ ਕੇ ਉਸ ਤੇ α (ਅ) ἀδόκιμος (ਅਡੋਕੀਮੋਸ) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।¹¹⁵ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਵਚਨ “ਹਰੇਕ ਭਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ” ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ (2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:16, 17), ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ

ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ (1:5-9)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਸੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ (ਐਲਡਰਾਂ) ਨੂੰ ਥਾਪਣਾ। ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਪਰਵਾਨ ਅਗਵਾਈ ਨਾਲੋਂ ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। 2009 ਵਿਚ, ਵਿੰਸਟਨ ਬੋਲਟ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਐਲਡਰ ਹਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ 1950 ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇ (ਸਰਵੇਖਣ) ਕੀਤਾ। ਸਿਰਫ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਵਿਚ ਐਲਡਰ ਸਨ।¹¹⁶ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਕ ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਜੋ ਐਲਡਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਕਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ “ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਨ” ਦੀ

ਲੋੜ ਹੈ।

ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਹਰੇਕ ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਾਲੇ, ਇਸ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਐਲਡਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, “ਸਾਡਾ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ; ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।” ਬਲਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਪੁੱਛਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, “ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਕਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?”

ਡੀਕਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਹੈ? (1:5-9)

ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, “ਤਿਮੋਥਿਊਸ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਦੂਜੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਕਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਐਲਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ?” ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੱਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ, ਡੀਕਨ (ਸੇਵਕਾਂ) ਦਾ “ਅਹੁਦਾ” ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਐਲਡਰ (ਨਿਗਾਹਬਾਨ) ਹਨ। ਅਫਸੂਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਐਲਡਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਵਿਚ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਐਲਡਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਡੀਕਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਸਕਦੇ ਸਨ।

“ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਾ” (1:5)

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਕੰਮ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਰਦੀਸ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, “ਚੈਕਸ ਹੋ ਜਾਹ ਅਤੇ ਜੇ ਕੁਝ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪੂਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਪਾਏ” (ਪਰਕਾਸ਼ 3:2)। ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਤਮਿਕ ਕੰਮ ਅਧੂਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ? ਉਸ ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, “ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਆਰਾ”?

“ਅਧੂਰਾ ਕੰਮ” (1:5)

ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਚੰਗੀ ਅਗਵਾਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਨੇਮ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ (ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ, ਵੇਖੋ ਹਿਜ਼ਕੀਏਲ 34:1-6)। ਸਭ ਤੋਂ ਕਠੋਰ ਝਿੜਕਾਂ ਮੱਤੀ 23 ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਦੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

1:5 ਵਿਚ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਆਗੂਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਖਾਸਕਰ ਐਲਡਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਕੰਮ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਰੇਤ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਜੋ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ)

ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਧਰਮੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਤੀਤੁਸ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ ਤੇ "ਉਨ੍ਹਾਂ [ਛੁੱਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ] ਨੂੰ ਕਰਤਾਈ ਨਾਲ ਝਿੜਕਣਾ" ਸੀ (1:13); ਪਰ ਕਰੇਤ ਦੇ ਟਾਪੂ ਤੇ ਮੰਡਲੀਆਂ (ਕਲੀਸੀਆਵਾਂ) ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰ ਮੰਡਲੀ (ਕਲੀਸੀਆ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਆਣ ਪਵੇਗੀ। ²ਪੌਲੁਸ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ *ਮਸੀਹ* ਦੇ ਦਾਸ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦਾ ਸੀ (ਰੋਮੀਆਂ 1:1; ਗਲਾਤੀਆਂ 1:10; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:1); ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਇਕ ਹਨ (ਯੂਹੰਨਾ 17:21), ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ *ਪਰਮੇਸੁਰ* ਦਾ ਦਾਸ ਨਾਂ ਜਾਂ ਅਹੁਦਾ ਦੇਣਾ ਉਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ³ਵਾਲਟਰ ਬਾਉਰ, *ਏ ਗਰੀਕ-ਇੰਗਲਿਸ਼ ਲੈਕਸੀਕਨ ਆਫ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਐਂਡ ਅਦਰ ਅਰਲੀ ਕ੍ਰਿਸਚਨ ਲਿਟਰੇਚਰ*, ਅੰਕ ਤੀਜਾ, ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਸੋਧ, ਫਰੈਡਰਿਕ ਵਿਲੀਅਮ ਡੱਕਰ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪ੍ਰੈਸ, 2000), 259-60. "ਵਿਲੀਅਮ ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, *ਇਕਸਪੋਜੀਸ਼ਨ ਆਫ ਦ ਪਾਸਟਰਲ ਏਪਿਸਲਸ*, ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਬੋਕਰ ਬੁਕ ਹਾਊਸ, 1965), 340. ⁴ਪਰਮੇਸੁਰ ਦਾ ਦਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:24 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ⁵*ਅਪੋਸਟੋਲੋਸ* ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਪੌਲੁਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ ਪਰਾਈਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰਮੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 9:15; 22:21; ਰੋਮੀਆਂ 11:13; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:1)। ⁶ਯੂਨਾਨੀ ਵਿਚ "ਨਿਹਚਾ" ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਸਚਤ ਅਨੁਛੇਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ "ਨਿਹਚਾ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਨਿਹਚਾ ਦਾ ਹੈ। ⁷ਬਾਉਰ, 512. ⁸ਵਾਲਟਰ ਐਲ. ਲੀਫੈਲਡ, *1 ਐਂਡ 2 ਟਿਮੋਥੀ, ਟਾਈਟਸ*, ਦ ਐਨਆਈਬੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਜ਼ੋਡੋਰਵਨ, 1999), 310. ⁹ਸਤ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵਾਕ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:4 ਵਿਚ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

¹¹ਆਰਚੀਬਾਲਡ ਬੋਮਸ ਰੈਬਰਟਸਨ, *ਵਰਡ ਪਿਚਰਸ ਇਨ ਦ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਜਿਲਦ 4, *ਦਿ ਏਪਿਸਲਸ ਆਫ ਪੌਲ* (ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਹਾਰਪਰ ਐਂਡ ਬਰੱਦਰਜ਼, 1931), 597. ¹²ਵਿਲੀਅਮ ਬਾਰਕਲੇਅ, *ਦ ਲੈਟਰਜ਼ ਟੂ ਟਿਮੋਥੀ, ਟਾਈਟਸ, ਐਂਡ ਫਿਲੋਮੇਨ*, ਸੋਧਿਆ ਸੰਸਕਰਣ, ਦ ਡੇਲੀ ਸਟੱਡੀ ਬਾਈਬਲ (ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ: ਵੈਸਟਮਿੰਸਟਰ ਪ੍ਰੈਸ, 1975), 229. ¹³"ਭਗਤੀ" (ἐπιτομή, *ਯੂਸੀਬੀਆ*) ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਲਈ ਆਦਰ ਹੈ ਜੋ ਪਵਿੱਤਰ ਜੀਉਣ ਰਾਹੀਂ ਪਟਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:2)। ¹⁴ਬਾਉਰ, 319-20. ¹⁵ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਮੱਤੀ 19:26); ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੂਰਣ ਕਥਨਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਪਰਮੇਸੁਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਤੋਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਦੀਪਕ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਪਰਮੇਸੁਰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ¹⁶ਬਿਲਰੁਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਕ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:9 ਵਿਚ "ਸਨਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ¹⁷ਇਹ ਯੂਨਾਨੀ ਵਾਕ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਪਰਮੇਸੁਰ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਸਕਦਾ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ¹⁸ਪਰਮੇਸੁਰ ਨੇ ਇਹ ਵਾਇਦਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਪਰਮੇਸੁਰਤਾਈ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ? ਸੁਰਗਦੂਤਾਂ ਨਾਲ? ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ¹⁹ਹਾਰੇਲਡ ਕੇ. ਮੇਲਟਨ, ਸੰਪਾ, *ਦਿ ਐਨਾਲਿਟੀਕਲ ਗਰੀਕ ਲੈਕਸੀਕਨ ਰਿਵਾਈਜ਼ਡ* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਜ਼ੋਡੋਰਵਨ ਪਬਲਿਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1978), 199. ²⁰ਬਾਉਰ, 498.

²¹ਇਹ φαίνο (ਫਾਈਨੋ, "ਚਮਕਣਾ") ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ²²ਬਾਉਰ, 1048; ਡਬਲਿਯੂ. ਈ. ਵਾਈਨ, ਮੈਰਿਲ ਐਫ. ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਿਲੀਅਮ ਵਾਈਟ, ਜੂਨੀਅਰ, *ਵਾਈਨਜ਼ ਕੰਪਲੀਟ ਇਕਸਪੋਜੀਟਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਓਲਡ ਐਂਡ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਵਰਡਸ* (ਨੈਸਵਿਲੇ: ਬੋਮਸ ਨੈਲਸਨ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1985), 31-32. NIV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ "ਪਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ" ਹੈ। ²³ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 4:4; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:6; 6:15. ²⁴ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 405, 482. ²⁵ਯੂਨਾਨੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ "ਮੈਂ" ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੈ। ²⁶ਸਾਡੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਵਾਕ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:3 ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ²⁷1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੂੰ "ਨਿਹਚਾ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਸੱਚਾ ਬੱਚਾ" ਆਖਿਆ। ²⁸ਬਾਉਰ, 551; ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 113. ²⁹1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:2 ਵਿਚ ਸਲਾਮ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। ³⁰ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, 343.

³¹ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ἔπι (ਈਪੀ, "ਉੱਤੇ") ਨਾਲੇ ὁἰά (ਡੀਆ, "ਰਾਹੀਂ," ਇੱਥੇ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੀਬਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਨਾਲੇ ὀρθός, *ਓਰਥੋਸ* ("ਸਿੱਧਾ") ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। (ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 450।) ਇਕ ਹੋਰ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਜਿਸ ਵਿਚ *ਓਰਥੋਸ* (*ਓਰਥੋਟੋਮੀਓ*, "ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੜਨਾ") ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:15 ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ³²ਅੱਜ ਅਸੀਂ *ਓਰਥੋਸ* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ: *ਓਰਥੋਡੋਨਟਿਸਟ*। ³³ਬਾਉਰ, 590. ³⁴ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 33, 450. ³⁵ਬਾਉਰ, 492. ³⁶ਸਾਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਰਸਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 6:3, 5; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:22)। ³⁷ਰੈਬਰਟਸਨ, 598. ³⁸ਇਸ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਲਈ ਤੀਜਾ ਸ਼ਬਦ "ਚਰਵਾਹਾ" ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20:17, 28; 1 ਪਤਰਸ 5:1, 2)। ਐਲਡਰਾਂ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ, 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1-3 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ। ³⁹ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 14:23; 20:17, 28; ਫਿਲਿੱਪੀਆਂ 1:1; 1 ਥੱਸਲੁਨੀਕੀਆਂ 5:12. ⁴⁰ਜੇਨ ਆਰ. ਡਬਲਿਯੂ. ਸਟੈਟ, *ਗਾਰਡ ਦ ਟਰੱਥ: ਦ ਮੈਸੇਜ ਆਫ 1 ਟਿਮੋਥੀ ਅੰਡ ਟਾਈਟਸ*, ਦ ਬਾਈਬਲ ਸਪੀਕਸ ਟੂਡੇ (ਡਾਊਨਰਸ ਗਰੇਵ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੈਸ, 1996), 174.

⁴¹ਹੋਮਰ *ਇਲਿਆਡ* 2.649. ਇਕ ਹੋਰ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ, ਹੋਮਰ ਨਗਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੱਥੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਹੋਮਰ *ਓਡਿਸੀ* 19.172-74.) ⁴²ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ, ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵੀਂ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ (ਵੇਖੋ 3:12)। ⁴³ਇਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਫ਼ਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੀਤੁਸ ਵਿਚ ਜੋ ਸੂਚੀ ਹੈ ਉਹ "ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਗਠਿਤਾ" ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਫਿਰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗੁਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ⁴⁴ਅਸਲ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਵਿਚ "ਮਨੁੱਖ" ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ "ਇੱਕੋ ਪਤਨੀ ਦਾ ਪਤੀ ਹੋਵੇ" ਯੋਗਤਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ ਸਨ। ⁴⁵ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 68. ⁴⁶ਬਾਉਰ, 76. ⁴⁷ਡੋਨ ਡੀਵੈਲਟ, *ਪੌਲਜ਼ ਲੈਟਰਜ਼ ਟੂ ਟਿਮੋਥੀ ਅੰਡ ਟਾਈਟਸ*, ਬਾਈਬਲ ਸਟੱਡੀ ਟੈਕਸਟਬੁਕ (ਜੇਪਲਿਨ, ਮਿਸੋਰੀ: ਕਾਲਜ ਪ੍ਰੈਸ, 1961), 145. ⁴⁸"ਬਾਲਕ" ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਦੇਹਾਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਇਕ ਐਲਡਰ ਦੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਲਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:4 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ⁴⁹ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 61. ⁵⁰ਬਾਉਰ, 821.

⁵¹ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 61; ਬਾਉਰ, 820. KJV; NKJV ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:12, 15; 3:1, 11; 4:9; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:2, 11, 13; ਤੀਤੁਸ 3:8.) ⁵²ਇਹ ਸ਼ਬਦ ὀρθῶς (ਓਰੋਥੋਸ, "ਬਚਾਉਣਾ, ਸੰਭਾਲਣਾ") ਦੁਆਰਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ἄ (ਅ) ਦੁਆਰਾ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ⁵³ਬਾਉਰ, 148. ⁵⁴ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 91. ⁵⁵ਕਰੇਤ ਦੇ ਅਭਗਤੀ ਵਾਲੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ਤੀਤੁਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਟੀਕ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ⁵⁶ਸਟੈਟ, 176. ⁵⁷ਬੁਰੂਸ ਬੀ. ਬਾਰਟਨ, ਡੇਵਿਡ ਆਰ. ਵੀਰਮਨ, ਅਤੇ ਨੀਲ ਵਿਲਸਨ, *1 ਟਿਮੋਥੀ, 2 ਟਿਮੋਥੀ, ਟਾਈਟਸ*, ਲਾਈਫ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਬਾਈਬਲ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਵੀਹਟਨ, ਇਲੀਨੋਇਸ: ਟਿੰਡੇਲ ਹਾਊਸ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, 1993), 256. ⁵⁸"ਬਿਸਪਾ" ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਲੋਕ "ਨਿਗਾਹਬਾਨ" (*ਐਪੀਸਕੋਪੋਸ*) ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਵੇਖੋ KJV; NKJV)। (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:1, 2.) ⁵⁹ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, 346. ⁶⁰NIIV ਬਾਈਬਲ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੇ *ਗਾਰ* ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

⁶¹ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 559. ⁶²ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 26-27; ਬਾਉਰ, 721. ⁶³ਬਾਉਰ, 29. ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:8 ਵਿਚ ਡੀਕਨਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ (ἀφύλακτος, *ਅਫੀਲਾਰਗੁਰੋਸ*) 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:3 ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ⁶⁴ਰਿਊਜ਼ ਪਰਸੀ ਜੇਨਸ, ਸੇਧ, *ਡਿਕਸਨਰੀ ਆਫ ਫੋਰਨ ਫਰੇਜ਼ਜ਼ ਅੰਡ ਕਲਾਸੀਕਲ ਕੋਟੇਸ਼ਨਜ਼* (ਐਡਿਨਬਰਗ: ਜੇਨ ਗ੍ਰਾਂਟ, 1908), 2. ⁶⁵ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2. ⁶⁶ਇਹ φιλῆω (ਫਿਲੀਓ, "ਪ੍ਰੇਮ") ਅਤੇ ἀγαθός (*ਅਗਾਥੋਸ*, "ਚੰਗਾ") ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ⁶⁷ਬਾਉਰ, 1055. ⁶⁸ਗੋਰਡੋਨ ਡੀ. ਡੀ, *1 ਅਤੇ 2 ਟਿਮੋਥੀ, ਟਾਈਟਸ*, ਏ ਗੁਡ ਨਿਊਜ਼ ਕਮੈਂਟਰੀ (ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ: ਹਾਰਪਰ ਅੰਡ ਰੋਆ, 1984), 128. ⁶⁹ਬਾਉਰ, 246. ⁷⁰ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 728. 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:8 ਵਿਚ "ਪੁਰਖਾਂ ਨੂੰ ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ" "ਪਵਿੱਤਰ [ਹੋਸੀਓਸ] ਹੱਥ" ਅੰਡਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

⁷¹ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 274. ⁷²ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 87. ⁷³ਇਹ 1:6 ਵਿਚ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਬਾਲਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਹੜੇ "ਨਿਹਚਾਵਾਨ" ਹਨ। ⁷⁴ਬਾਉਰ, 240-41. ⁷⁵ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 764-65. 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:1 ਵਿਚ *ਪੈਰਾਕਾਲੀਓ* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ "ਸਮਝਾਵੀ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ⁷⁶ਸੰਬੰਧਤ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:20 ਵਿਚ "ਝਿੜਕਾ" ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ 2:15 ਵਿਚ "ਝਿੜਕਾ" ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ⁷⁷ਬਾਉਰ, 315. ⁷⁸ਵੇਖੋ ਗਲਾਤੀਆਂ 6:1;

2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:24-26; ਯਾਕੂਬ 5:19, 20.⁷⁹ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 618.⁸⁰ ਬਾਉਰ, 621. 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:6 ਵਿਚ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਬਕਵਾਸ” (ਫਾਲਤੂ ਗੱਲਬਾਤ) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

⁸¹ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 151. ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਰੂਪ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:14 ਵਿਚ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ἐὐδωπατάω, *ਐਕਸਾਪਾਟਾਓ*, “ਧੋਖਾ ਖਾਧਾ”)।⁸² ਫਿਲੋ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਹਾਂਦੀਪ ਯਹੂਦੀ ਕਲੋਨੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂਥੋਈਆ ਅਤੇ ਕੁਪਰੁਸ ਅਤੇ ਕਰੇਤਾ” (ਫਿਲੋ *ਐਮਬੈਸੀ ਟੂ ਗਾਲੂਸ* 36 [282])। ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 2:11 ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰੇਤ ਤੋਂ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਪੈਂਟੀਕਾਸਟ ਦਾ ਪਰਬ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਯਹੂਸਲਮ ਨੂੰ ਗਏ ਸਨ।⁸³ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਅਤੇ ਤੀਤੁਸ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਗਿਆਨਵਾਦ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ ਕਰੇਤ ਵਿਚ ਝੂਠੇ ਉਪਦੇਸ਼ਕਾਂ ਵਿਚ ਸਟੀਕ ਯਹੂਦੀ ਤੱਤ ਨਾਲ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਮੁਚਲਾ ਗਿਆਨਵਾਦੀ ਆਗੂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਯਹੂਦੀ-ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ। (ਜੇ. ਡਬਲਿਊ. ਰੋਬਰਟਸ, *ਟਾਈਟਸ, ਫਿਲੋਮੇਨ ਅੰਡ ਜੇਮਸ*, ਦ ਲਿਵਿੰਗ ਵਰਡ [ਐਸਟਿਨ, ਟੈਕਸਾਸ: ਆਰ. ਬੀ. ਸਵੀਟ ਕੰਪਨੀ, 1963], 11.)⁸⁴ ਹੈਂਡਰਿਕਸਨ, 351; ਬਾਉਰ, 382.⁸⁵ REB ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ 1:11 ਵਿਚ “ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰੱਖੋ” ਹੈ।⁸⁶ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਚੀਨਪੁਣੇ ਨਾਲ ਸਚਿਆਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ 3:10, 11)।⁸⁷ “ਉਲੱਦ ਸੁੱਟਣਾ” (ἀνατρέπω, *ਅਨਾਟਰੀਪੋ*) ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੁਖ ਨੂੰ “ਪਲਟਣਾ” ਜਾਂ “ਉਲਟਣਾ” ਹੈ (ਵੇਖੋ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:18)।⁸⁸ ਬਾਉਰ, 29. KJV ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ “ਗਾਂਦਾ” ਹੈ।⁸⁹ ਪੋਲੀਬਿਯੂਸ *ਹਿਸਟਰੀਜ਼* 6.46.3.⁹⁰ ਪਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਜਦੂਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲਣਾ ਵਚਨ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 9:6-11), ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਪਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। (1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:17, 18 ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੇਖੋ।)

⁹¹ ਡੀਵੈਲਟ, 151.⁹² ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, “ਲੁੱਟਣਾ” ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ।” “ਝੂਡ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ” ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।⁹³ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸੋਭਾ ਕੁਝ ਮੁਚਲੇ ਮਸੀਹੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰੇਤ ਦੇ ਐਪੀਮੈਨਡਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਲਗਜ਼ਾਂਡਰੀਆ ਆਫ ਕਲੀਮੈਂਟ (*ਸਟ੍ਰੇਮਟਾ* 1.14)। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਪੀਮੈਨਡਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ *ਕਰੀਟਿਕਾ* ਹੈ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਢੁਕਵੀਆਂ ਪੰਗਤੀਆਂ ਨੇਵੀਂ ਸਦੀ ਈਸਵੀ ਤੋਂ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ ਤੇ ਇਕ ਸੀਰੀਆਈ ਕਮੈਂਟਰੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।⁹⁴ ਬਾਰਕਲੇਅ, 242.⁹⁵ ਪਲੁਟਾਰਕ *ਈਮੀਲਿਯੂਸ ਪਾਉਲੁਸ* 23.6; *ਲਿਸੈਂਡਰ* 20.2; ਪੋਲੀਬਿਯੂਸ *ਹਿਸਟਰੀਜ਼* 8.19.5.⁹⁶ ਕਾਲੀਮਾਚੁਸ *ਹਿਮ ਟੂ ਜ਼ਿਉਸ* 8-9.⁹⁷ ਬਾਉਰ, 501.⁹⁸ ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਤੇ, 456.⁹⁹ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 269, 316-17.¹⁰⁰ ਬਾਉਰ, 315. ਇਹ ਉਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:20 ਵਿਚ “ਝਿੜਕ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

¹⁰¹ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 568; ਬਾਉਰ, 124.¹⁰² ਪੱਕੇ ਹੋਣਾ “ਤੰਦਰੁਸਤ” ਹੋਣਾ ਹੈ। “ਨਿਹਚਾ” ਯਿਸੂ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:9.)¹⁰³ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ἀποστρέφω (*ਅਪੋਸਟਰੀਫੋ*) ਤੋਂ ਹਨ, “ਸਚਿਆਈ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਾਣਾ” ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਨਾਸ ਦੀ ਵੱਲ ਜਾਣਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:4)।¹⁰⁴ ਵੇਖੋ ਯੂਹੰਨਾ 14:6; 17:17; 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:4; 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 2:15.¹⁰⁵ “ਸੁੱਚਾ” ਸ਼ਬਦ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ καθαρὸς (*ਕਾਥਾਰੋਸ*) ਤੋਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ “ਸਾਫ਼” ਅਤੇ “ਸੁੱਧਾ” ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। “ਸੁੱਚਾ” ਹੈ” ਦੇ ਅਰਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ” (ਬਾਉਰ, 489)। *ਕਾਥਾਰੋਸ* “ਕਾਥਾਰਿਸਿਸ” (“ਸੁੱਧਤਾ”) ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ।¹⁰⁶ ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 4:3-5.¹⁰⁷ ਸੰਬੰਧਤ ਨਾਂਵ, “ਪਰਤੀਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ” ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਨਕਾਰਿਆ ਰੂਪ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 5:8 ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।¹⁰⁸ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 155; ਬਾਉਰ, 650.¹⁰⁹ ਬਾਉਰ, 680; ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 408.¹¹⁰ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 1:5 ਵਿਚ “ਸਾਫ਼ ਅੰਤਹਕਰਨ” ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

¹¹¹ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 6:12 ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ “ਸਾਫ਼ ਅੰਤਹਕਰਨ” ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।¹¹² ਬਾਉਰ, 172.¹¹³ ਪੌਲੁਸ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ “ਭੈੜੇ ਸਮੇਂ” ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ “ਅਣਆਗਿਆਕਾਰ” ਸਨ (ਵੇਖੋ 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:2)।¹¹⁴ ਵਾਈਨ, ਅੰਗਰ, ਅਤੇ ਵਾਈਟ, 526-27; ਬਾਉਰ, 21. 2 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3:8 ਵਿਚ *ਅਡੋਕੀਮੋਸ* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ “ਅਪਰਵਾਨਾ” ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।¹¹⁵ ਬਾਰਕਲੇਅ, 246.¹¹⁶ ਵਿੰਸਟਨ ਬੋਲਟ ਦੁਆਰਾ 12 ਅਕਤੂਬਰ, 2014 ਵਿਚ, ਈਸਟਸਾਈਡ ਚਰਚ ਅਫ਼ ਕ੍ਰਾਈਸਟ, ਮਿਡਵੈਸਟ ਸਿਟੀ, ਓਕਲਾਹੋਮਾ ਵਿਚ ਚਲੇਪਣ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਪਦੇਸ਼। ਬੋਲਟ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਹੈ।